

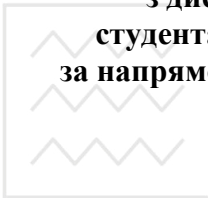

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
і природокористування
Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності

064 – 202

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання самостійної та контрольної роботи
з дисципліни «Вступ до спеціальності»
студентами денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.170202 «Охорона праці»

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано до друку
методичною комісією
за напрямом підготовки
6.170202 «Охорона праці»
Протокол № _____
від “__” _____ 2013 р.

Рівне 2013

Національний університет

Методичні вказівки для виконання самостійної та контрольної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності» студентами денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.170202 «Охорона праці» / Н.М. Прокопчук, М.В. Сурговський. - Рівне: НУВГП, 2013 - 10 с.

Упорядники: **Н.М. Прокопчук**, доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності,
М.В. Сурговський, асистент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Відповідальний за випуск - В.Л.Филипчук, доктор техн. наук, завідувач кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

©Прокопчук Н.М.,
Сурговський М.В. 2013
© НУВГП, 2013

Вступ

Для інтеграції України в Європейське суспільство необхідні докорінні зміни у системі підготовки кваліфікованих кадрів, обізнаних у питаннях промислової безпеки та охорони праці.

Постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 року №1719 «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» вперше в нашій країні була передбачена підготовка бакалаврів за напрямом «Охорона праці». Наявність фахівців у галузі охорони праці, підготовлених відповідно до сучасних вимог освіти з урахуванням останніх досягнень світової науки є ключовою ланкою у здійсненні робіт щодо запобігання аваріям, травматизму і професійним захворюванням на виробництві та підвищенню загального рівня безпеки в країні.

Метою даних методичних вказівок є надання студенту можливості ознайомитись з основами обраної професії, допомогти сформувати в загальних рисах уяву про суть і обсяг необхідних знань, які належить йому опанувати в стінах навчального закладу.

Програма дисципліни

I. Основні етапи розвитку науки про захист людини від шкідливого та небезпечного впливу техногенного виробничого середовища

Історія розвитку охорони праці в Україні та за кордоном. Основні поняття в галузі охорони праці, терміни та визначення. Основні положення Закону України «Про охорону праці». Концепція формування цілісної системи знань з питань охорони праці. Наукові, правові, організаційні та екологічні основи охорони праці. Суспільство та розвиток суспільних виробничих відносин. Попередження виробничого травматизму, професійної захворюваності та аварій. Системний аналіз в охороні праці.

II. Стан охорони праці на сучасному етапі в Україні та інших країнах світу.

Сучасний стан охорони праці в Україні та інших країнах світу. Основні принципи державної політики України з питань охорони праці. Законодавство України в галузі охорони праці. Застосування

міжнародних договорів та угод. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні положення державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Основні принципи організації охорони праці в умовах різних форм власності. Законодавче регулювання питань охорони праці щодо створення безпечних і здорових умов праці. Нормативно-правові акти та документи підприємств з охорони праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

III. Концепція сталого розвитку людського суспільства

Концепція формування цілісної державної системи гарантування прав кожної людини на надійну безпеку. Гарантії прав на охорону праці під час прийому працівника на роботу і під час роботи. Права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Видача працівникам спецодягу, спецвзуття, інших засобів індивідуального захисту. Гарантії охорони праці жінок, неповнолітніх, інвалідів та людей похилого віку. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.

IV. Теоретичні основи єдиної системи безпеки в державі

Соціальний захист потерпілих в умовах сучасного техногенного середовища. Основні положення Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»: завдання страхування та сфера дії закону, основні принципи страхування; управління страхуванням. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Регулювання питань охорони праці в колективному договорі. Поняття про травматизм виробничого та побутового характеру. Поняття про виробничі шкідливості та професійні захворювання.

Таблиця 1.

Завдання на самостійну роботу

№ з/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст
1.	Тема 1.	Органи Державного управління охороною праці. Система управління охороною праці. Функції управління охороною праці. Організація служби

		<p>охорони праці.</p> <p>Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань, аварій.</p>
2.	Тема 2.	<p>Державне санітарне законодавство. Санітарно-епідеміологічний нагляд. Повітряне середовище та його роль у створенні сприятливих умов праці.</p> <p>Повітрообмін виробничих приміщень.</p> <p>Механічна вентиляція виробничих приміщень, переваги та недоліки.</p>
3.	Тема 3.	<p>Вплив умов освітлення на зорову функцію. Види і системи освітлення. Освітлювальні установки. Методи розрахунку штучного освітлення.</p> <p>Фізичні та фізіологічні характеристики основних параметрів шуму. Гігієнічне нормування.</p> <p>Методи та засоби захисту від шуму. Причини виробничої вібрації. Характеристика параметрів вібрації. Дія вібрації на організм людини. Засоби захисту від вібрації.</p>
4.	Тема 4.	Електромагнітні поля та випромінювання.
5.	Тема 5.	Безпека експлуатації балонів, водогрійних і парових котлів, компресорних установок.
6.	Тема 6.	Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Заходи і засоби захисту від ураження електричним струмом
7.	Тема 7.	Загальні відомості про пожежі. Основні нормативні акти, що регламентують вимоги пожежної безпеки. Система пожежного захисту. Обов'язки посадових осіб та громадян щодо забезпечення пожежної безпеки.

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи студента денної форми навчання над вивченням дисципліни «Вступ до спеціальності» є складання письмового звіту за темами вказаними у таблиці 1.

Звіт оформлюється на стандартному папері формату А4 (210×297) з одного боку. Поля: верхнє, праве – 10мм, нижнє – 17мм, лівє – 20мм. Звіт може бути рукописним або друкованим (копія звіту подається на електронному носії) і виконується українською мовою.

Загальний обсяг звіту визначається з розрахунку 0,25 сторінки на 1 год. самостійної роботи і складає до 15 сторінок. Звіт включає план, основну частину, висновки, список використаної літератури та додатки.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, спільно обумовлені викладачем і студентом.

Контрольна робота

Контрольну роботу студент повинен виконувати тільки після вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності», рекомендованої літератури і інших джерел, які відносяться до теми.

Контрольна робота повинна бути виконана в об'ємі одного учнівського зошита розбірливим почерком на пронумерованих сторінках з полями.

Варіант контрольної роботи визначається за індивідуальним шифром, який відповідає двом останнім цифрам шифру залікової книжки або видається викладачем. Контрольна робота складається з відповідей на питання з основних розділів змістових модулів, які вибираються з таблиці 2 згідно індивідуального варіанта.

Таблиця 2.

Варіант	Номер питання	Варіант	Номер питання
01	1, 11, 21, 31,41	16	7, 15, 23, 31, 46
02	2, 12, 22, 32, 42	17	8, 16, 24, 32, 47
03	3, 13, 23, 33,43	18	9, 17, 25, 33, 48
04	4, 14, 24, 34, 44	19	10, 18, 26, 34, 49
05	5, 15, 25, 35, 45	20	1, 19, 27, 35, 50
06	6, 16, 26,36, 46	21	2, 13, 25, 37, 49
07	7, 17, 27, 37, 47	22	3, 14, 26, 38, 48
08	8, 18, 28, 38, 48	23	4, 15, 27, 39, 47
09	9, 19, 29, 39, 49	24	5, 16, 28, 40, 46
10	10, 20, 30, 40, 50	25	6, 17, 29, 41, 50
11	2, 10, 18, 26, 44	26	7, 18, 30, 42, 49
12	3, 11, 19, 27, 43	27	8, 19, 31, 43, 48
13	4, 12, 20, 28, 42	28	9, 20, 32, 44, 47
14	5, 13, 21, 29, 41	29	10, 21,33, 45, 50
15	6, 14, 22, 30, 45	30	10, 16, 31, 46, 8

Перелік запитань

1. Історія розвитку охорони праці в Україні.
2. Основні поняття в галузі охорони праці, терміни та визначення.
3. Основні положення Закону України «Про охорону праці».
4. Задачі охорони праці та її структура.
5. Принципи державної політики в галузі охорони праці.
6. Попередження виробничого травматизму, професійної захворюваності та аварій.
7. Системний аналіз в охороні праці.
8. Причини виробничого травматизму і професійної захворюваності.
9. Заходи щодо попередження та усунення причин виробничого травматизму і професійної захворюваності.
10. Гігієнічна класифікація умов праці.
11. Методи аналізу виробничого травматизму.
12. Сучасний стан охорони праці в Україні.
13. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.
14. Законодавство України в галузі охорони праці.
15. Основні положення державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
16. Нормативно-правові акти та документи підприємств з охорони праці.
17. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
18. Розкрийте зміст понять «виробниче середовище» та «умови праці».
19. Які ви знаєте категорії робіт?
20. Законодавство в галузі гігієни праці.
21. Фізіологічні особливості різних видів діяльності.
22. Назвіть завдання, функції і права Держгірпромнагляду України.
23. Роль громадських об'єднань у галузі охорони праці.
24. Охарактеризуйте систему фінансування охорони праці.
25. Назвіть обов'язки власника підприємства в галузі охорони праці.
26. Які обов'язки працівника щодо виконання нормативних актів про охорону праці.

-
27. Функції та права служби охорони праці підприємства.
28. Права комісії з питань охорони праці.
29. Основні принципи економічного стимулювання охорони праці.
30. Гарантії прав на охорону праці під час прийому працівника на роботу і під час роботи.
31. Права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці.
32. Видача працівникам спецодягу, спецвзуття, інших засобів індивідуального захисту.
33. Гарантії охорони праці жінок, неповнолітніх, інвалідів та людей похилого віку.
34. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.
35. Основні принципи організації охорони праці в умовах різних форм власності.
36. Концепція формування цілісної державної системи гарантування прав кожної людини на надійну безпеку.
37. Основні елементи безпеки людини.
38. Чинники безпеки особи.
39. Необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки.
40. Формування системи соціального захисту.
41. Соціальний захист потерпілих в умовах сучасного техногенного середовища.
42. Сутність і пріоритетні напрямки вдосконалення форм захисту найбільш вразливих верств населення.
43. Соціальний захист інвалідів. Заходи щодо активізації їх життєдіяльності.
44. Зайнятість інвалідів.
45. Соціально-правові та медико-соціальні аспекти захисту інвалідів.
46. Соціальне страхування та соціальний ризик.
47. Реформування системи соціального захисту в Україні.
48. Поняття про травматизм виробничого та побутового характеру.
49. Поняття про виробничі шкідливості та професійні захворювання.
50. Сутність втомлення та заходи профілактики.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України.
2. Закон України «Про охорону праці».
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
4. Типове положення про службу охорони праці.
5. Основи охорони праці. За редакцією К.Н. Ткачука і М.О. Халімовського. – Київ: «Основа», 2006. – 444 с.
6. Вступ до спеціальності. За редакцією Б.М. Коржика. – Харків: «Фронт», 2011. – 122.
7. Журнал «Безпека життєдіяльності».
8. Журнал «Надзвичайні ситуації».
9. Науково-виробничий журнал «Охорона праці».
10. Журнал «Промислова безпека».
11. Журнал «Все про охорону праці».
12. Додатки до науково-виробничого журналу «Охорона праці» На допомогу спеціалісту з охорони праці.
13. Всеукраїнська технічна газета.
14. «Безпека праці» науково-виробничий журнал ДП «Рівненський державний центр науки, інновацій та інформатизації»

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП – м.Рівне, вул. Приходька, 75, т. 22-25-39.2
2. Обласна наукова бібліотека – м.Рівне, майдан Короленка, 6, т. 22-70-63.
3. <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. http://www.rada_bgd.narod.ru
5. <http://www.portal.rada.gov.ua>

Оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання Оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Поточний контроль

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюями.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання здійснюється на основі виконаних кожним студентом індивідуального завдання (контрольної роботи), її захисту та виконання завдань під час аудиторних занять.

Індивідуальне завдання видається студентам під час настановчої сесії або у міжсесійний період.

Викладач кафедри перевіряє контрольні роботи студентів у семиденний термін з дати отримання, і у разі недопущення їх до захисту, повертає студентам для доопрацювання з відповідним записом у журналі.

Захист контрольної роботи відбувається під час екзаменаційної сесії у формі співбесіди з викладачем.

Підсумковий контроль

Студент може одержати позитивну оцінку з семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою, та накопичив не менше 60 % балів, відведених для їх оцінювання.

Шкала оцінювання студентів заочної форми навчання

Контрольна робота	Аудиторна робота	Усього
0-80	0-20	0-100

У заліковій відомості результати навчання просявляються за двома шкалами. Позитивні оцінки виставляють тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами контролю не менше 60 балів.